

**Informatienota voor de raad**

Datum 7 februari 2022

|              |                                                     |
|--------------|-----------------------------------------------------|
| Onderwerp    | Regie op overlast door psychisch kwetsbare personen |
| Versienummer | V1.5                                                |

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Informant TJ van der Veen

Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Telefoon 038 498 2496

Email TJ.van.der.Veen@zwolle.nl

Bijlagen Beslisboom toeleiding zorg personen met verward gedrag

**Wij stellen u voor kennis te nemen van:**

Kennis nemen van de wijze waarop in Zwolle grip en regie op overlast door psychisch kwetsbare personen wordt versterkt en van de voorgestelde wijze van afdoening van de motie 1089 (Leren van pilots overlast voorkomen in wijken)

Datum 7 februari 2022

### [Toelichting op het voorstel](#)

#### **Inleiding**

In het najaar van 2021 zijn door de raadsfractie van Swollwacht artikel 45 vragen gesteld inzake de vergaande (woon)overlast door psychisch kwetsbare personen. Deze vragen zijn in een informatienota voor de raad beantwoord, welke voor de raadsvergadering van 1 november jl. is geagendeerd. Op verzoek van de raad is vervolgens een informatieronde voor de raad geagendeerd inzake overlast door psychisch kwetsbare personen, deze heeft op 13 december jl. plaatsgevonden. Vervolgens is door de raad een verzoek tot agendering voor een debatronde voor de raad gehonoreerd. Kern van de debatvraag is: Welke inzichten, ideeën, randvoorwaarden en aandachtspunten wil de raad het College meegeven om ook op korte termijn daadkrachtig verbetering aan te kunnen brengen voor omwonenden en de psychisch kwetsbare in (langdurige) overlast gevende situaties en met name hoe die te voorkomen? Deze debatronde staat voor 28 februari a.s. geagendeerd.

Er zit enige tijd tussen het moment van schrijven van de informatienota voor de raad voor beantwoording van de art. 45 vragen van Swollwacht en de geplande debatronde. Al enige tijd speelt de vraag hoe wij meer grip en regie kunnen krijgen op overlast door psychisch kwetsbare personen. Samen met partners hebben wij gesprekken gevoerd over het beter organiseren van de regie bij complexe domein overstijgende cases. In de tussenliggende periode heeft het College de wijze van regie bij complexe cases verder verkend.

Met deze informatienota informeren wij u over de laatste stand van zaken.

#### **Kernboodschap**

Langs vier lijnen willen we meer grip krijgen en regie nemen bij overlast door psychisch kwetsbare personen:

1. Voor goede landing van mensen met psychische problematiek in de wijk is nodig:  
Veerkrachtige/ robuuste wijken: We werken aan veerkrachtige wijken die mensen met psychische problematiek kunnen opvangen.
2. Spreiding over de stad: We spreiden over de stad om druk /concentratie in de kwetsbare wijken te voorkomen. Onderzoek Kampens model, projectleider Grip op Zorg.
3. We maken afspraken met zorgaanbieders en andere partners over goede landing in de wijk. Omdat het vaak niet om gemeentelijke zorg gaat en/of het protocol welkom in mijn wijk niet altijd af te dwingen is, proberen we samen te werken met de financiers van cliënten.
4. Sterke keten: Er zijn goede afspraken wanneer er sprake is van problemen en/of escalatie, zowel lokaal als regionaal. Dit betreft o.a. afspraken met woningcorporaties, het Multi Disciplinair Team, relatie met het zorg- en veiligheidshuis, GGD en zorgpartijen in de stad etc.

#### **Toelichting**

1. Vanuit het sociaal domein wordt ingezet op veerkrachtige robuuste wijken. Dit thema keert onder andere terug bij de uitwerking van spoor 1 van de hervormingsagenda sociaal domein; een sterke sociale basis. Daarnaast wordt ook vanuit programma Wonen en Zorg ingezet op realiseren van- of versterken van vitale stadsdelen.

Datum

7 februari 2022

Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. streven naar een magic mix in de stad, voor balans tussen draaglast en draagkracht,
- b. versterken van de ketensamenwerking met partners om adequaat in te kunnen spelen op situaties die de veiligheid in het geding kunnen brengen

Ook in het onlangs door de raad vastgestelde lokaal uitvoeringsplan van beschermd wonen naar beschermd thuis is landing in de wijk een belangrijk aandachtspunt. Het gaat bij beschermd thuis niet alleen om de juiste zorg/ondersteuning op de juiste plaats, maar ook om behoud van leefbaarheid in de wijk, het borgen van veiligheid in wijken met concentraties van minder zelfredzame inwoners. Onderdeel van deze lijn is daarnaast ook destigmatisering; hoe voorkom je framing van psychisch kwetsbare personen als een bron van overlast? Hoe stimuleer je de dialoog tussen psychisch kwetsbare personen en overige wijkbewoners en de wederzijdse verdraagzaamheid in de wijk?

2. Op korte termijn verwachten wij, met het aantrekken van een projectleider, in te kunnen zetten op Grip op Zorg. De projectleider gaat op zoek naar de beste oplossing om overlast voor bewoners van straten en buurten door zorgvragers tegen te gaan. De oplossing richt zich op het weren van zorgaanbieders die inadequate zorg leveren aan hun cliënten en op het tegengaan van te grote concentraties van zorg. Dit Zwols model bouwt voort op de ervaringen uit Kampen en Deventer.

Recentelijk is het protocol Welkom in mijn Wijk geëvalueerd, de uitkomsten van deze evaluatie wordt op korte termijn ter kennisname aan de raad voorgelegd. De werkgroep Huisvesting Bijzondere Doelgroepen die toezicht houdt op naleving van het protocol heeft de communicatievoorschriften en tevens al haar processen en documenten onder de loop genomen en aangepast. In het afwegingskader en onderbouwing van een advies voor nieuwe woonzorginitiatieven heeft aandacht voor de buurt, leefbaarheid, sociale context en veiligheid een prominentere plaats gekregen.

3. Er is gesproken met zorgaanbieders (o.a. Dimence en Tactus) over betere samenwerking en afstemming bij gedwongen zorg (Wvvgz) en het vervolg op gedwongen zorg. Concreet gaan we op korte termijn inzetten op verbinding SWT en Dimence in de wijk, er wordt een gezamenlijke sessie met SWT gepland om tot nadere afspraken te komen. Samen met Dimence gaan we bovendien werken aan een passend woonzorgaanbod voor Herberggasten met GGZ-problematiek.

We hebben onlangs eveneens gesproken met **Zorgkantoor Zilveren Kruis**, met name om meer afstemming te krijgen ten aanzien het aanbod van Wlz in onze wijken. Het zorgkantoor heeft tijdens de informatieronde van de raad van 22 november jl. immers aangegeven dit gesprek graag met gemeente Zwolle aan te gaan. Uit dit overleg is enerzijds duidelijk geworden dat directe sturing op het tegengaan van overlast van inwoners met een Wlz-indicatie lastig is, omdat het veelal een vorm van zelfstandig wonen met ambulante begeleiding betreft. Wel hebben we afspraken gemaakt over verbetering van signalering en opschaling van meldingen met betrekking tot de geconstateerde kwaliteit van het zorgaanbod (of juist het ontbreken van passende zorg).

Daarnaast hebben wij van **Reclassering Nederland** nader inzicht ontvangen over de wijze waarop zij omgaan met landelijke plaatsing voor forensische zorg. Dit betreft een complex proces, waarbij reclasseringswerkers de bevoegdheid hebben om in elke woonplaats te indiceren. Mocht er positief geïndiceerd zijn en een zorgaanbieder in Zwolle heeft een plek, dan volgt er een overdracht vanuit de detentie-unit in het land naar de Zwolse unit van reclassering.

Datum

7 februari 2022

Sturing op deze plaatsing is niet mogelijk, wel kan Reclassering Nederland op basis van zorgelijke ontwikkelingen bij bepaalde zorgaanbieders besluiten om er meer bovenop te zitten en monitoren/evalueren met betreffende zorgaanbieder. Ook hier gaan we afspraken maken over signalering en opschaling van meldingen met betrekking tot de geconstateerde kwaliteit van het zorgaanbod.

De gesprekken met onze partners in de stad hebben tot doel om meer in te zetten op tijdige afstemming (dat wil zeggen, meer afstemming aan de voorkant, elkaar niet voor voldongen feiten plaatsen) en daarnaast de samenwerking in de stad en in de wijken te bevorderen (elkaar eerder opzoeken bij incidenten en/of zorgelijke ontwikkelingen).

4.Lokaal: We werken in Zwolle al enkele jaren met een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Dit betreft afspraken met ketenpartners (o.a. GGZ, politie, OM en GGD) over beoordeling van personen met verward gedrag in crisissituaties, vervoer van personen met verward gedrag en een 24/7 uurs meldpunt voor zorgwekkend gedrag (in de bijlage treft u de beslisboom aan die in Zwolle wordt gehanteerd bij melding en beoordeling van personen met verward gedrag).

Uit gesprekken met ketenpartners blijkt dat deze afspraken op papier nog steeds prima zijn, maar dat deze in de praktijk niet voor alle betrokken partijen altijd even duidelijk zijn, of niet goed gecommuniceerd zijn. Daarnaast wordt ook aangegeven dat op onderdelen wellicht aanvullende afspraken nodig zijn. Er is derhalve behoefte om de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag tegen het licht te houden, de bekendheid ervan onder de partners te vergroten en te verkennen op welke onderdelen aanvullende afspraken nodig zijn.

Mede naar aanleiding van motie 1089 (Leren van pilots overlast voorkomen in wijken) kijken we hierbij ook naar goede voorbeelden van sluitende aanpakken in andere steden/regio's, zoals Den Haag en Amsterdam, maar ook Leiden en Wageningen. We zien veel overeenkomsten bij de diverse sluitende aanpakken in andere steden/regio's en de wijze waarop we de sluitende aanpak in Zwolle hebben ingevuld. Dat valt te verklaren uit het feit dat alle gemeenten in 2016/2017 de opdracht hebben gekregen om een sluitende aanpak in te richten conform de 9 bouwstenen<sup>1</sup> zoals deze door het landelijk aanjaagteam zijn vastgesteld.

Een aantal steden heeft ervoor gekozen om de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag breder te definiëren dan het inrichten van de voorgeschreven 9 bouwstenen. Zo benoemt een aantal gemeenten bijvoorbeeld het creëren van laagdrempelige ontmoetingsplekken en het betrekken van ervaringsdeskundigen, als onderdeel van de sluitende aanpak. Wij zien deze onderdelen in Zwolle eveneens terugkomen, alleen niet als exclusief voor personen met verward gedrag, maar voor een bredere doelgroep van (psychisch) kwetsbare personen.

Andere gemeenten hebben ervoor gekozen om de levensloopbenadering (stevige procesregie, maatwerk en een langdurige en intensieve monitoring) in de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag op te nemen.

---

<sup>1</sup> De 9 bouwstenen zijn: 1. Inbreng mensen met verward gedrag en omgeving, 2. Preventie en levensstructuur, 3. Vroegtijdige signalering, 4. Melding, 5. Beoordeling en risicotaxatie, 6. Toeleiding, 7. Passend vervoer, 8. Passende ondersteuning, zorg en straf, 9. Informatievoorziening

Datum 7 februari 2022

Ook hierbij dient opgemerkt te worden dat in Zwolle en regio IJsselland al sinds enige tijd de ketenveldnorm levensloopfunctie beschikbaar is voor personen met psychiatrische problemen, een verslaving, of verstandelijke beperking die mogelijk gevaarlijk gedrag vertonen.

Opvallend is de breed gedeelde worsteling met gegevensuitwisseling tussen ketenpartners, dat herkennen we ook in Zwolle. Van belang is om met ketenpartners de juiste afspraken te kunnen maken om tijdig de juiste informatie met elkaar te kunnen delen, waarbij wel de bepalingen van onder andere de AVG in acht worden genomen. Hiermee kunnen signalen over (mogelijk) verward gedrag eerder gedeeld en geduid worden en kunnen signalen sneller worden opgepakt. In het najaar van 2021 is het Handelingskader aanpak personen met verward gedrag beschikbaar gekomen, wat inzichtelijk maakt wat binnen de wetgeving mogelijk is wat betreft samenwerking en gegevens delen tussen woon-, zorg- en veiligheidsdomein. In de doorontwikkeling van de Zwolse sluitende aanpak voor personen met verward gedrag worden de uitgangspunten van dit Handelingskader opgepakt. We sluiten hierbij aan op vergelijkbare ontwikkelingen, zoals het recent verschenen handvat gegevensdeling Zorg en Veiligheidshuizen. Ook volgen we de ontwikkeling van de Wams (Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek in sociaal domein) op de voet. Deze wet beoogt een juridische grondslag te bieden om noodzakelijke persoonsgegevens domeinoverstijgend te delen, te verzamelen en te verwerken.

We hebben afspraken over de wijze waarop we de (proces)regie vormgeven en escalatie proberen te voorkomen; AVE (Aanpak Voorkomen Escalatie). Hierdoor kan op casusniveau een goede afweging worden gemaakt over wie de procesregie moet voeren. We zien dat met name bij complexe cases waarbij het zwaartepunt op zorg ligt, er een vacuüm is ten aanzien van regievoering. Dit heeft onder andere te maken met de verschillende vormen en financieringskaders van zorg dat aan inwoners van Zwolle wordt geboden (Wlz, Wmo, forensische zorg, of juist zorgmijders). Op dit moment vinden derhalve verkennende gesprekken plaats tussen Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland, GGD, SWT en Team veiligheid en Leefbaarheid over de regierol vanuit sociaal domein bij (dreigende) escalaties. Onderzocht wordt op welke manier de bredere regierol vormgegeven kan worden. Eventueel aanvullende ideeën van de raad nemen we hier graag in mee.

#### Regionaal:

In onze samenleving is een aanzienlijke groep mensen met een opeenstapeling van persoonlijke problemen die leiden tot ongewenst gedrag. De oorzaken lopen dwars door elkaar heen en zijn even divers als hardnekkig: psychische klachten, verstandelijke beperkingen, verslaving, schulden, falende maatschappelijke integratie of een combinatie hiervan. Dit vraagt een aanpak van de gemeenten en partners vanuit een intensieve, integrale (keten)benadering.

De burgemeesters en wethouders van de 11 gemeenten in IJsselland hebben het initiatief genomen om te komen tot een gezamenlijke regionale agenda voor zorg en veiligheid, met als doel de totale keten van zorg en veiligheid zowel lokaal als regionaal verder te versterken. Tijdens de dialoog en ideeënuitswisseling die in het najaar 2021 heeft plaatsgevonden is onderschreven dat gemeenten en partners op het terrein van zorg en veiligheid hier het belang van inzien en het gezamenlijk verhaal daarbij.

Bij de concretisering onderscheiden we vier inhoudelijke thema's:

- Vroegtijdige signalering van zorgwekkende situaties
- Versterken wijkaanpak

Datum 7 februari 2022

- Toerusten van omgeving in omgang met betrokkene
- Realiseren van passende en meer flexibele woonconcepten voor doelgroepen zorg en veiligheid

Deze thema's worden, naast een aantal randvoorwaardelijke thema's uitgewerkt in werkagenda voor de komende vier jaar.

### **Openbaarheid**

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer